



BERGENE HOLM AS AVD NIDARÅ

Postboks 2060 Stubberød
3255 LARVIK

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ole Martin Aanonsen, 37 01 78 51

Tillatelse etter forurensningsloven - Bergene Holm AS avd. Nidarå - Produksjon og overflatebehandling av trelast

Statsforvalteren i Agder gir Bergene Holm AS avd. Nidarå tillatelse til produksjon og impregnering av trelast på Jordøya i Åmli kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 137 000.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om utslipp i forbindelse med drift av sagbruk og impregnering av trevirke på Jordøya, Simonstad i Åmli kommune, datert 2. og 4. september 2023 og øvrig kommunikasjon i saken.

1. Vedtak

1.1. Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til Bergene Holm AS avd. Nidarå til utslipp i forbindelse med produksjon og impregnering av trevirke. Tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2. Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Bergene Holm AS avd. Nidarå skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 7. oktober 2025. Gebyret fastsettes til kr 137 000,-. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.



1.3. Frister

Bergene Holm AS avd Nidarå skal utarbeide/oversende/redegjøre for følgende innen angitte frister:

Tabell 1: Oversikt over frister i utslippstillatelsen med tilhørende punkt i vilkårsdelen.

Dokumentasjon/utredning	Frist	Henvisning til pkt. i tillatelsen
Utarbeide og sende inn oppdatert støysonekart	31.12.2026	7, jf. 15.1
Utarbeide og oversende program for overvåking etter vannforskriften	31.12.2026	11.1, jf. 15.2
Gjennomføre kartlegging av resipienten i henhold til utarbeidet overvåkingsprogram og sende inn rapport fra overvåkingen med vurdering av behov for videre resipientovervåkning	31.03.2028	11.1, jf. 15.2
Registrere eldre og nyere analyseresultater og rapporter for resipientovervåkning i miljødirektoratets database «vannmiljø»	31.03.2028	11.1, jf. 15.2
Gjennomføre tilstandsvurdering og om nødvendig supplerende undersøkelser med tilhørende rapport for forurensning av grunn og grunnvann, jf. M-630	31.12.2026	5, jf. 15.3
Registrere eventuelle analyseresultater av grunn- og grunnvannsprøver prøver og utarbeidede rapporter i Miljødirektoratets database «Grunnforurensning»	31.03.2027	5, jf. 15.3.

Se også tillatelsens vilkårsdel.

2. Kort om bakgrunnen for saken

Statsforvalteren i Agder sendte 11. mars 2022 brev til Bergene Holm AS avd. Nidarå (heretter BHN) med informasjon om EUs industriutslippsdirektiv (IED) med tilhørende BREF-dokument (BAT-referansedokument) og BAT-konklusjoner (Best Available Technique-konklusjoner) for impregneringsvirksomhet (BAT-STs, Surface Treatment Using Organic Solvents including Wood and Woodproduct Preservation with Chemicals).



I vår oversendelse gjorde vi rede for at vi på bakgrunn av den driftsansvarliges produksjonskapasitet la til grunn at BHN var omfattet av BREF for impregneringsvirksomheter og dermed var omfattet av forurensningsforskriften kapittel 36, jf. §36-1 vedlegg 1 punkt 6.10. Alle virksomheter som er omfattet av dette kapittelet i forskriften skal ha tillatelse etter forurensningsloven.

Statsforvalteren skal sikre at bedrifter med tillatelse til forurensende virksomhet reguleres med utgangspunkt i hva som regnes som BAT i den aktuelle bransjen, med eventuelle tilhørende forpliktende utslippsnivåer (BAT-AEL), innen fire år etter EU har offentliggjort slike krav, jf. forurensningsforskriften § 36-19.

EU vedtok BAT-konklusjoner for overflatebehandling ved bruk av organiske løsemidler og beskyttelse av tre og treprodukter med kjemikalier 9. desember 2020. Fristen for implementering av kravene gjennom utslippstillatelse var 9. desember 2024. Statsforvalteren beklager at saksbehandlingen av søknaden har tatt uforholdsmessig lang tid.

BHN søkte opprinnelig om tillatelse til utslipp i forbindelse med eksisterende virksomhet med en produksjons ramme på forbruk og videreforedling av inntil 400 000 m³ tømmer, inntil 125 000 m³ skurlast og impregnering av inntil 80 000 m³ trelast når nytt impregneringsanlegg er tatt i bruk. I sitt innspill til utkast til tillatelse ba BHN om at tillatelsens ramme for tømmer og produsert skurlast ble endret til 500 000 m³ tømmer og 280 000 m³ skurlast.

BHN har samtidig et anlegg for energiproduksjon i forbrenningsanlegg med en samlet termisk effekt på 10 MW. Anlegget omfattes av forurensningsforskriften kapittel 27 *Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg*. Krav til utslippsgrenser knyttet til anlegget følger av gjeldende bestemmelser i forskriften.

3. Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Forurensningsforskriften

Kapittel 27

Kapittel 27 i forurensningsforskriften omfatter krav og vilkår knyttet til utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg. Kapitlet viser også kommende innskjerper i krav til utslipp til luft som vil trå i kraft på et senere tidspunkt.

Kapittel 36

EUs industriutslippsdirektiv er tatt inn i norsk rett i bl.a. forurensningsforskriften kapittel 36 med vedlegg. Dette innebærer at Statsforvalteren skal sørge for at bedrifter med tillatelse til forurensende virksomhet bruker beste tilgjengelige teknikker (BAT) i den aktuelle bransjen og minst oppnår tilhørende utslippsnivåer (BAT-AEL).

Kapittel 36A

Kapittel 36A i forurensningsforskriften omfatter krav og vilkår av generell karakter. Kapittelet trådte



i kraft 01.01.2025, og virkeområdet begrenses til virksomhetene som er omfattet av vedlegg 1 til kapittel 36.

Kapittelet omfatter blant annet generelle krav til reduksjon av forurensning, vedlikehold, forurensning av grunn og grunnvann, kjemikalier, energi, avfall, kvalitetssikring av målinger, rapportering til forurensningsmyndigheten og beredskap.

Bestemmelsene i kapittel 36A gjelder i tillegg til vilkår i tillatelsen.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Forurensningsmyndighetene har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer¹ med mål om at utslipp av slike stoffer blir stanset.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

4. Statsforvalterens vurdering

4.1. Generelt

Dagens produksjon ved Bergene Holm AS avd. Nidarå er ikke omfattet av en utslippstillatelse, men som følge av at den driftsansvarliges produksjonskapasitet ved impregneringsanlegget overstiger de fastsatte grensene i gjeldende industriutslippsdirektiv, skal forurensningsmyndigheten fastsette rammer for produksjonens omfang og grenseverdier som er i tråd med gjeldende BAT-AEL for den aktuelle bransjen.

¹ Jf. den norske prioritetslista – Miljødirektoratet

(<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/kjemikalier/prioritetslista/>)



BHN viser i sin søknad til at de benytter tømmer til å produsere skurlast. I tillegg kommer biprodukter fra produksjonen som bark, sagflis, kutterflis og trevirke ikke egnet til trelast. Alle biprodukter kan benyttes til brensel i eget anlegg for energiproduksjon. BHN mener en økning av produksjonen sammenlignet med dagens produksjonsvolum ikke øker faren for skadelig miljøpåvirkning som følge av avrenning fra lagret tømmer fordi det er omløpshastigheten på tømmerlageret som øker, og ikke tømmerlagerets størrelse. Støybelastningen fra virksomheten vil imidlertid være avhengig av omfanget av produksjonen og driftstiden ved anlegget.

BHN ønsker å etablere et nytt impregneringsanlegg på lokaliteten. Kapasiteten for impregnering ved anlegget vil kunne økes til mellom 60 000 m³ og 80 000 m³ impregnert trelast per år. Impregneringsanlegg er lukkede systemer uten utslipp til luft og vann.

Statsforvalteren har konkludert med at BHN sin virksomhet er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulempene ved virksomheten sammenholdt med fordeler og ulemper virksomheten for øvrig vil medføre, gir vi tillatelse til Bergene Holm AS avd. Nidarå på nærmere fastsatte vilkår.

4.2. Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

4.2.1. Tillatelsen omfatter (punkt 1 i tillatelsen)

BHN søker ikke om et spesifikt angitt volum tømmer i sin tillatelse, men opplyser i sitt brev datert 12. november, hvor de gir tilbakemeldinger på utkast til tillatelse, at de ønsker at tillatelsens ramme skal ta høyde for en eventuell framtidig produksjonsøkning. De ønsker en øvre ramme på inntil 500 000 m³ tømmer på lokaliteten. Dette gir opp mot 280 000 m³ skurlast.

Vi har valgt å sette tillatelsens ramme for produksjon i samsvar med BHN sitt ønske. Vi begrunner dette med at en eventuell økning i tømmerforbruket sammenlignet med dagens nivå ikke vil medføre økt forurensningsfare i område som følge av avrenning fra tømmervanning. Dette er fordi omløpshastigheten på tømmerlageret vil øke samtidig med en eventuell produksjonsøkning.

Virksomheten vil også måtte forholde seg til de fastsatte støygrenseverdiene uavhengig av produksjonens omfang og tillatelsens ramme. Ved å ta høyde for en eventuell fremtidig produksjonsøkning i rammen, vil vi samtidig redusere behovet for en snarlig søknad om endring av tillatelsens rammes dersom markedssituasjonen skulle tilsi at økt produksjon var ønsket for at BHN skal kunne utnytte hele sin kapasitet ved anlegget.

For impregneringsvirksomheten fastsetter vi tillatelsens ramme til 80 000 m³, som er det øvre angitte volumet BHN har skissert vil kunne produseres ved etablering av et nytt impregneringsanlegg. Selv om dette åpner for et større volum impregnert trelast enn hva som er tilfelle i dag, legger vi til grunn at impregneringen foregår i lukkede systemer, slik at forurensningspotensialet ikke øker i et omfang som medfører en større risiko for skade eller ulempe på naturmiljøet. Ved å allerede nå fastsette rammen slik at en tar høyde for den planlagte økningen i impregneringskapasiteten, trenger ikke tillatelsen endres allerede i 2026-2027.

4.2.2. Utslipp til vann (punkt 3 i tillatelsen)

Utslipp fra punktkilder

Utslipp av oljeholdig vann fra oljeutskilleren som er montert i vaskehallen ledes til overvannsnett på lokaliteten og videre til Nidelva. Den driftsansvarlige har tidligere forholdt seg til en grenseverdi lik 50 mg/l, som er grenseverdien som er gitt i forurensningsforskriften kapittel 15.



Den driftsansvarlige viser til at de har en oljeutskiller som er montert i et rom som er kombinert vaskehall og verksted. Det er ikke framlagt dokumentasjon på målinger fra tidligere service-tømminger av oljeutskilleren, men virksomheten mener deres bruk av oljeutskilleren medfører risiko for at en for lav grenseverdi ikke kan overholdes, fordi bruk av vaskemidler til rengjøring av kjøretøy kan påvirke effekten av oljeutskilleren. BHN ønsker en grenseverdi som samsvarer med forurensningsforskriften kapittel 15.

For å oppnå optimal drift av oljeutskillerer, er det viktig at disse vedlikeholdes og tømmes jevnlig, jf. Miljødirektoratets veileder M30/2013. Vi legger til grunn at ethvert utslipp av olje er uønsket, og at hensikten med oljeutskilleren er å begrense utslippet så langt det lar seg gjøre, selv om utslippet nødvendigvis ikke vil kunne påvises i nedstrøms resipient.

For virksomheter som omfattes av Statsforvalterens forurensningsmyndighet, kan vi velge å fastsette strengere krav enn hva som er angitt i forurensningsforskriften kapittel 15. Fra Miljødirektoratets side er det ønsket at grenseverdier for utslipp fra oljeutskillerer skal strammes inn gjennom vilkår i utslippstillatelser, siden forskriftens grenseverdi på 50 mg/l er ansett som romslig for dagens oljeutskillerer når de driftes i henhold til gjeldende veiledning.

Statsforvalteren ser at virksomheten kan ha en bruk av oljeutskilleren som kan påvirke oljemengden i utslippet, men for å sikre at virksomheten skal arbeide for å begrense ethvert utslipp av uønskede stoffer til miljøet, fastsetter vi en grenseverdi for olje lik 25 mg/l. Olje skal inngå som en av parameterne som skal prøvetas i kommende resipientovervåkning for å dokumentere dette.

Statsforvalteren vil ved en senere revisjon av denne tillatelsen om nødvendig kunne fastsette strengere grenseverdier for utslipp av olje fra oljeutskilleren, enten for å beskytte naturmiljøet, eller dersom den driftsansvarlige egne måleresultater fra årlig service på oljeutskilleren viser at en strengere grenseverdi ikke vil medføre urimelige merkostnader for virksomheten, jf. forurensningsloven § 18 første ledd nummer 2.

Diffuse utslipp

BHN lagrer tømmer på lokaliteten for å ha tømmerreserver til produksjonen. Mengden lagret tømmer varierer gjennom året. I perioden 2018-2022 var det største volumet med tømmer på lager om lag 40 000 m³.

Gjennom nedbør og tømmervanning utgjør avrenning fra tømmerlagringen en mulig forurensningskilde som kan påvirke resipienten negativt. Avrenningen ledes til Nidelvas sideløp via overvannssystemer på lokaliteten. I vannet fra avrenningen kan man finne næringssalter, organisk stoff og metaller. Forbindelsene finnes naturlig i tømmeret og vaskes også ut fra omkringliggende skogbestander, men på bakgrunn av tømmerlagerets størrelse sammen med annen avrenning fra tette flater hos BHN, kan stoffkonsentrasjonene bli større enn hva som er naturlig. Tilførsel av organisk stoff og næringsstoffer kan teoretisk gi oksygenvinn og algeoppblomstringer lokalt i resipienten, og metaller kan føre til negative effekter på vannlevende organismer.

Statsforvalteren legger til grunn at vannmengdene i Nidelvas hovedløp er svært store sammenlignet med teoretiske utslipp fra BHN. Den driftsansvarlige opplyser at minstevannføringen i elva er på 40 m³/s og estimerer at 30 m³/s går i hovedløpet, mens det i sideløpet forbi BHN er estimert at vannmengden er 10 m³/s.



Statsforvalteren har sett på tilgjengelige data for vannmengder² målt i Nidelva ved Gjermundnes, om lag ti kilometer oppstrøms Jordøya. I perioden 1. januar 2000 til 28. februar 2025 var laveste vannføring 14,1 m³/s, for 92,5 % av alle døgn med måling var vannmengden større enn 40 m³/s, og bare i 0,12 % av alle døgn med måling var vannmengden mindre enn 20 m³/s. Statsforvalteren vurderer derfor sannsynligheten for at diffuse utslipp fra tømmerlagring på Jordøya vil kunne medføre vesentlig skade eller ulempe for naturmiljøet i resipienten til å være liten. Vi velger derfor å ikke fastsette grenseverdier for utslipp knyttet til avrenning fra tømmerlagringen og øvrig avrenning via overvannssystemet. Dersom forurensningssituasjonen skulle endre seg, vil vi senere kunne fastsette grenseverdier for enkelte av parameterne.

Vi finner likevel grunn til å sette vilkår om at BHN sammen med fagekspertise skal utarbeide et overvåkingsprogram for å kartlegge resipientens miljøtilstand og å gjennomføre denne, slik at tidligere data kan verifiseres og resipientens tilstand kan klassifiseres gjennom en ny kartlegging i henhold til gjeldende retningslinjer for resipientovervåkning, jf. punkt 15.2 i tillatelsens vilkårsdel. Overvåkingsprogrammet skal sendes til Statsforvalteren innen 31. desember 2026.

Kartleggingen av miljøtilstanden i resipienten skal gjennomføres senest i 2027, og rapport fra kartleggingen skal sendes til Statsforvalteren senest innen 31. mars 2028. Innen samme tidsfrist skal alle måledata fra kartleggingen og rapporten legges inn i Miljødirektoratets base «Vannmiljø».

Vi begrunner kravet om utarbeidelse av overvåkingsprogram for å kartlegge miljøtilstanden med at vi ikke har tilstrekkelig informasjon om vannforekomstens tilstand til å konkludere på om hvorvidt BHN sin virksomhet påvirker eller har påvirket miljøtilstanden i resipienten. Normal frekvens for resipientovervåkning er for industribedrifter hvert tredje år, og vi finner det derfor ikke urimelig at BHN skal gjennomføre en undersøkelse som beskrevet, fem år etter at det har blitt tatt vannprøver i resipienten. Vi kan heller ikke se å ha mottatt en rapport etter den gjennomførte kartleggingen, eller at data fra denne er lagt inn i databasen «Vannmiljø». Dette gjør at undersøkelsen fra 2022 ikke er en del av vurderingsgrunnlaget for tilstandsvurderingen i «vann-nett», jf. avsnitt 3.3 om resipienten i BHN sin søknad om utslippstillatelse.

I rapporten som utarbeides på bakgrunn av kartleggingen, skal det gjennom en faglig begrunnelse redegjøres for hvorvidt BHN sin tidligere og nåværende virksomhet kan utgjøre en risiko for negativ påvirkning av resipienten(e). Dersom kartleggingen viser at virksomheten ved BHN ikke utgjør en negativ påvirkningskilde som har medført eller medfører redusert tilstand i resipienten(e), vil vi ikke treffe vedtak om periodisk resipientovervåkning.

Type og mengde utslipp fra BHN er av en slik art og størrelse at vi ikke finner grunn til å tro at rødlistede arter, jf. avsnitt 5.2.2, vil påvirkes negativt, jf. naturmangfoldloven § 7. Virksomheten har ikke utslipp som kan bioakkumuleres i fiskespisende fugler eller fisk, og utslippet til luft stammer fra forbrenning av rent trevirke. Vi mener kunnskapsgrunnlaget i saken, jf. naturmangfoldloven § 8, er tilstrekkelig til å treffe vedtak uten at det er nødvendig å innhente supplerende kartlegging av biologisk mangfold i området. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse, jf. § 9.

4.2.3. Utslipp til luft (punkt 4 i tillatelsen)

Punktutslipp til luft

² www.sildre.nve.no, Gjermundnes målestasjon var i drift fra april 1925 til februar 2025.



Vi har valgt å ikke fastsette grenseverdi for utslipp av støv fra innendørs saging, justering og kverning av trevirke. Den driftsansvarlige viser til at de ikke har fått noen naboklager knyttet til nedfall av støv fra virksomheten.

Den driftsansvarlige skal i sin risikovurdering for ytre miljø likevel gjøre en vurdering av mulige ulemper knyttet til utslipp til luft fra vifteavtrekk og eventuelle diffuse utslipp til luft fra utendørs lagring av treflis og annet materiale som kan spres med vinden.

4.2.4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter (pkt. 5 i tillatelsen)

I Miljødirektoratets database «Grunnforurensning» er det to lokaliteter i området. Den ene er knyttet til BHNs virksomhet. I tillegg til lokalitet 3267-A, som er BHNs produksjonsområde på Jordøya, ligger det også en registrert forekomst med mulig forurensning grunn på østsiden av elva på gnr./bnr. 44/18 med lokalitet-ID 3268-A. Dette er et tidligere deponi med bark som daværende grunneier fikk fra daværende driftsansvarlige. Lokaliteten er registrert med mistanke om mulig forurensning grunn, men det er ikke gjennomført undersøkelser her som dokumenterer eller avkrefter mistanken. Deponiet er opplyst å ha vært i bruk i perioden 1971 til 1990.

BHN viser i sitt svar på utkast til tillatelse at de aldri har eid, disponert eller vært ansvarlige for utfylling av dette deponiet, men at de er kjent med at virksomheten tidligere ga bort bark som grunneiere deretter disponerte på sine eiendommer etter eget ønske. BHN mener det ikke er rimelig at de skal undersøke arealer hvor private grunneiere har disponert bark.

På lokaliteten 3267-A er det påvist forurensning etter tidligere gjennomførte grunnundersøkelser. Rapport etter siste gjennomførte undersøkelse i 2010 er lagt inn i databasen «grunnforurensning». Normverdiene for tilstandsklasser for forurensning grunn er endret etter sist gjennomførte undersøkelse og innsendte rapport. Dette kan medføre behov for endring av status for området.

Som følge av at virksomheten ved BHN er omfattet av IED-direktivet, vil forurensningsforskriften kapittel 36 del VII om tilstand i grunn og grunnvann være førende for den driftsansvarliges oppfølging av forurensning grunn. Vi fastsetter derfor krav om utarbeidelse av tilstandsvurdering, jf. Miljødirektoratets veileder M-630, for lokalitetene som er tilknyttet BHNs virksomhet på Jordøya. Tilstandsvurderingen skal redegjøre for hvorvidt den driftsansvarlige håndterer, slipper ut eller produserer farlige stoffer som kan komme til å forurense grunn og grunnvann på lokaliteten der virksomheten pågår. Det skal også fremkomme om det forekommer forurensninger med farlige stoffer i grunn og grunnvann fra tidligere virksomhet eller deponering.

Dersom forurensningsmyndigheten med utgangspunkt i denne tilstandsvurderingen finner at tilstanden i grunn og grunnvann må dokumenteres, vil den driftsansvarlige bli pålagt å utarbeide en full tilstandsrapport i henhold til i Miljødirektoratets veileder M-630/2016 *Tilstandsrapport for industriområder*³.

Vi legger imidlertid til grunn at deponiet med lokalitets-ID 3268-A er et rent barkdeponi, og finner ikke grunn til at dette skal undersøkes videre. Dette er også i tråd med tidligere antakelser om deponiets opphav og beskaffenhet.

³ [Tilstandsrapport for industriområder - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/no/tema/forurensning/tilstandsrapport-for-industriomrader)



Før den driftsansvarlige setter i gang eventuelle nye undersøkelser av grunn og grunnvann, skal et eventuelt måleprogram for undersøkelsen(e) oversendes forurensningsmyndigheten for eventuelle kommentarer.

4.2.5. Støy (punkt 7 i tillatelsen)

Jordøya og deler av influensområdet for støy fra BHN er omfattet av reguleringsplaner vedtatt av Åmli kommune. I reguleringsplanen for Jordøya industriområde (plan-ID 2009004) er støy regulert under punkt 3.4 i planbestemmelsene, mens det i reguleringsplan for Simonstad næringsområde, som omfatter flere av de støyutsatte eiendommene, ikke er fastsatt egne bestemmelser om grenseverdier for støy.

Statsforvalteren kan fastsette bestemmelser om støy i utslippstillatelse for virksomheter vi er forurensningsmyndighet for uavhengig av støygrensene i vedtatt reguleringsplan. Grenseverdier for støy fastsatt gjennom utslippstillatelse vil gjelde samtidig med bestemmelser om støy i reguleringsplan. Åmli kommune er ansvarlig for å følge opp reguleringsplanens bestemmelser som angår støy, mens Statsforvalteren i Agder er forurensningsmyndighet for bestemmelser som er hjemlet i denne utslippstillatelsen.

I støyutredningen BHN har fått utarbeidet, vises det til at støybestemmelsene fastsatt i reguleringsplan for Jordøya er lempeligere enn T-1442/2021 ved at det vises til verdier oppgitt som L_{5AF} i stedet for L_{AFmax} . Ved å bruke L_{5AF} vil de 5 % høyeste støymålingene ikke medgå i beregningen av støybelastningen. I støyutredningen legger konsulenten likevel til grunn verdiene for industri gitt T-1442/2021, hvor L_{AFmax} gir grunnlag for maksimal støybelastning.

I støyutredningen som medfølger søknaden om utslippstillatelse, viser BHN hvilke områder som har en støybelastning som overskrider gjeldende bestemmelser i reguleringsplanen for Jordøya. Det er også vist til at de har gjennomført en rekke avbøtende tiltak for å begrense støybelastningen mot støyfølsom bebyggelse, og at BHN har kjøpt opp en av de mest støyutsatte eiendommene. For eiendommen gnr./bnr. 44/1, Simonstad 234, viser man til at eiendommen er en fritidseiendom.

Støyfølsom bebyggelse omfatter i henhold til retningslinje T-1442/2021 alle bygninger som er definert som boliger, fritidsboliger, helsebygg, skoler og barnehager. Alle gjeldende støykrav skal overholdes for all støyfølsom bebyggelse, uavhengig av omfanget av bruken på eiendommene.

For å sikre ivaretagelse av hensynet til støyfølsom bebyggelse rundt Jordøya, har vi valgt å fastsette grenseverdier for støy beregnet som L_{den} , $L_{evening}$ og L_{night} , samtidig som vi fastsetter en øvre støygrense for de mest støyende hendelsene, L_{AFmax} , for tidsrommet 23:00-07:00. Ved å benytte L_{den} -verdier fremfor L_{pAeq} som utgangspunkt for grenseverdiene, vil støyberegningene i større grad legge vekt på den totale døgnbelastningen og ikke støybelastningen innenfor et kortere tidsrom eller enkeltepisoder. Grenseverdiene som er satt samsvarer med retningslinje T-1442 for industri med kontinuerlig aktivitet, med unntak av verdien for L_{AFmax} , som vi etter innspill fra den driftsansvarlige velger å fastsette til 70 dB, som er nært opp mot tilsvarende verdi i reguleringsplanen for området, bortsett fra at det i planen er gitt rom for at de 5 % høyeste støyimpulsene ikke medregnes. En eventuell utvidelse av tidsrommet med produksjon ved virksomheten vil måtte forholde seg til de grenseverdiene for støy som er fastsatt i denne tillatelsen.

Den driftsansvarlige skal utarbeide og ha et oppdatert støysonekart basert på de fastsatte grenseverdiene for støy, jf. definisjoner mv. i T 1442/2021. Støysonekartene skal vise soner med støynivå som samsvarer med de grenseverdiene som er gitt i denne tillatelsen. Utredningen skal ta



utgangspunkt i de reelle tidsintervallene det er støyende virksomhet lokaliteten, herunder ordinær drift ved arbeid under alle skift med produksjon, eventuelt helgearbeid og kontinuerlig støybelastning fra vifter, skorsteiner o.l.

5. Faktagrunnlag

5.1. Kort beskrivelse av virksomheten og utslippene

5.1.1. Produksjon

Bergene Holm AS av. Nidarå oppgir at deres virksomhet er et moderne sagbruk og høvleri med eget impregneringsanlegg og anlegg for pakking av bark og høvelspon. De videreforedler tømmer av gran og furu til plank og bord, bark, briketter og flis.

Tømmeret kommer fra Agder og Telemark, og i perioder med gjennomsnittlig aktivitet kommer 3040 tømmerbiler inn på anlegget. Biprodukter fra sagbruk og høvleri benyttes som brensel i eget fyrhus, som leverer strøm til blant annet oppvarming og tørkeanlegg.

Dagens kapasitet ved impregneringsanlegget er ikke angitt i detalj, men er over 75 m³ pr. døgn. Dette medfører at BHN er omfattet av BAT-krav.

Det er oppgitt at produksjonen av trelast normalt i dag foregår gjennom to skift i perioden 06:00-23:50 på normale arbeidsdager gjennom året, men at det unntaksvis kan forekomme produksjon i helgene. Tørkeanleggene for tørking av trelast står på døgnkontinuerlig gjennom hele året.

5.1.2. Tømmerlagring

Tømmer som lagres på området må vannes for å unngå uttørking, insektskader og blåvedsopp. Vanning er aktuelt i perioden april til september. Vanning foregår ved bruk av spredertstyr lik det som benyttes i landbruket. Vannet hentes fra elva rundt virksomheten. Selv om tømmerforbruket har økt siden anlegget startet om for om lag 50 år siden, har ikke mengden lagret tømmer, og dermed vannforbruket, økt tilsvarende. Vannforbruket varierer med mengden lagret tømmer, nedbørsmengder og andre værforhold.

Avrenning fra vanningen av de lagrede massene går ut i Nidelvas sideløp. Vassdraget har i mer enn 90 % av tiden en vannføring på mer enn 40 m³/s, og BHN estimerer at det da går om lag 10 m³/s i sideløpet rundt Jordøya. Ved et maksimalt forbruk på 100 m³ vann i timen, vil dette medføre under 0,3 % av vannmengden ved 40 m⁴/s ved Gjermundnes.

5.1.3. Trelasttørker

Ved starten av tørkeprosessen fuktes og varmes tørkeluften med finforstøvet vann. Utslipp til luft fra trelasttørkeren består av ren vanddamp.

5.1.4. Fyringsanlegg

Anlegget ble ombygd i 2022 og kjelen skiftet ut i 2023. Brenselet er rene biprodukter fra virksomhetens trelastproduksjon, som bark, celluloseflis, sagflis og tørrflis. Det er ikke installert oljefyr ved virksomheten.

Røykgassen går gjennom en syklon og et elektrofilter for utskilling av støv. Anlegget er ment å være i kontinuerlig drift. Det ble bygd ny skorstein i 2016. Uslippet til luft kontrolleres årlig av akkreditert firma.



5.1.5. Impregneringsanlegg

Ved impregnering av trelast kjøres trelastpakker inn i anlegget på traller. Anlegget lukkes, og trelasten står i vakuum i om lag 10 minutter. Dette sikrer god inntrengning av impregneringsveske i trelasten. Deretter slippes vakuomet opp, samtidig med at impregneringstanken fylles med impregneringsvæske og tanken trykkes til om lag 12 bar (1 200 kPa). Trelasten står under trykk i 45-60 minutter, avhengig av dimensjonen på produktet som skal impregneres.

Trykktanken tømmes deretter for impregneringsvæske, som samles og gjenbrukes ved neste syklus. Før trelasten tas ut av tanken, settes det på et ettervakuum i 10-15 minutter for å fjerne overflødig impregneringsvæske fra trelasten og begrense avrenningen på plattformen.

Ferdig behandlet trelast kjøres ut av impregneringstanken og settes på et avrenningsområde. All avrenning ledes inn igjen i behandlingsanlegget og gjenbrukes ved neste syklus. Når trelasten er drypptørr, settes pakkene med trelast på eget område for fiksering av impregneringsvæske.

5.1.6. Støy

BHN har utarbeidet støysonekart, hvor grenseverdiene i T-1442/2021 er lagt til grunn for illustrasjon av støysoner. Rapporten baserer seg på undersøkelser gjennomført i 2019 og oppdatert i 2022 og beskriver støy fra ulike kilder ved virksomheten.

Noen støykilder gir kontinuerlig støy, som vifter, skorstein og transportsystem for biobrensel, mens andre støykilder, som lossing, lasting og internttransport av tømmer, trelast og biprodukter, drift av utendørs produksjonsutstyr og vifter til avsug og blåsing av spon og flis, vil følge produksjonstiden ved anlegget.

BHN har gjennomført flere støyreducerende tiltak på lokaliteten og har også kjøpt opp en av eiendommene med størst støybelastning.

5.2. Resipientbeskrivelse og miljøtilstand

5.2.1. Vannkvalitet

BHN ligger på Jordøya ved Simonstad i Åmli kommune. Jordøya er omsluttet av hovedløpet og sideløp av Nidelva, og BHNs utslipp ledes gjennom punktutslipp eller diffust til Nidelvas sideløp. Minste vannmengde siste 25 år var 14 m³/s, men i 99,88 % av alle døgn i perioden var vannmengden større enn 20 m³/s. Største vannmengde var 820 m³/s.

I Miljødirektoratets databasen «Vannmiljø» er det ikke registrert noen vannlokaliteter som kan relateres til gjennomførte målinger ved virksomheten. For vannforekomsten Nidelva sideløp (ID 019-701-R) er det lite tilgjengelige data, men den økologiske tilstanden er satt til moderat, og presisjonen er angitt som middels. Det er ingen informasjon i Vann-nett om kjemisk tilstand.

Nidelva renner ut i innsjøen Nelaug (ID 019-1272-L), som er et oppdemt magasin. Det økologiske potensialet er angitt til moderat, og kjemisk tilstand er angitt til dårlig, men presisjonen er mangelfull som følge av at de data som foreligger for innsjøen er fra 2004.

5.2.2. Arter og naturtyper

Det som er registrert av arts mangfold i området er i all hovedsak fugler, fisk i Nelaug og enkeltobservasjoner av arter fra andre artsgrupper. Av rødlistede arter som er registrert i nærområdet til fabrikk, dominerer fugler, herunder dverglo (VU), gulspurv (VU), grønnfink (VU), stær (NT), vipe (CR), gråmåke (VU) fiskeørn (VU), vaktel (VU), taksvale (NT), tårnseiler (NT), gjøk (NT),



fiskemåke (VU), kornkråke (VU) og storskarv (NT). Av rødlistede fisk er det tidligere registrert laks (NT, relik) og ål (EN). Fra andre artsgrupper er følgende rødlistede arter registrert: nordflaggermus, ask (EN), billene *Cryptolestes corticinus* (NT), eikevedsoppbille (NT), båndvedsoppbille (NT), *Eledona agricola* (NT), *Sphaeriestes bimaculatus* (VU), og soppen furustokkjuke (NT). Det er ikke registrert sårbare eller prioriterte naturtyper i området.

6. Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

6.1. Korrespondanse

Nedenfor er en oversikt relevante dokumenter og avholdte møter i saken.

Brev datert 10. januar 2017: Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder informerer om behov for innsending av informasjon om BHN sin virksomhet og produksjonskapasitet for å vurdere om driften må reguleres i henhold til IED-regelverket.

Brev datert 2. februar 2017: BHN oversender opplysninger til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder.

Brev datert 11. mars 2022: Statsforvalteren i Agder ber BHN sende inn en dokumentasjon på produksjonsforhold som kan være omfattet av BAT-konklusjonene for impregneringsvirksomheten.

Brev datert 1. september 2022: BHN sender inn søknad om utslippstillatelse for sin virksomhet med tilhørende vedlegg.

Brev datert 3. mars 2023: Statsforvalteren ber om supplerende opplysninger til søknaden om utslippstillatelse.

15. mars 2023: Statsforvalteren presenterer gjeldende regelverk og bakgrunnen for dokumentasjonsbehov i forbindelse med søknaden i møte hos BHN på Jordøya.

Brev datert 1. september 2023: BHN sender inn oppdatert søknad om utslippstillatelse med tilhørende vedlegg.

6.2. Forhåndsvarsler og uttalelser

Saken er forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften § 36-5. Saken ble sendt på høring i brev datert 9. februar 2024. Frist for å gi uttalelse var 8. mars 2024. Høringen ble også kunngjort i lokale aviser og på Statsforvalteren i Agder sin hjemmeside.

I løpet av høringsperioden kom det inn to uttalelser til søknaden. Disse ble sendt til BHN i brev datert 22. mars 2024 for å innhente deres kommentarer. BHN sendte sine kommentarer til høringsuttalelsene i brev datert 5. november 2024.

Nedenfor følger en kort oppsummering av uttalelsene og bedriftens kommentarer til disse. Statsforvalteren har vurdert uttalelsene og kommentarene ved vår behandling av søknaden.

6.2.1 Uttalelser og Bergene Holm avd. Nidarå sine kommentarer

Merknad fra Helge Åbakk, i brev datert 16. februar 2024

Åbakk er eier av fritidseiendommen gnr./bnr. 44/79 «Odden», som ligger om lag 670 meter syd for veibrua inn til industriområdet. Han bemerket at støyen på eiendommen har økt merkbart etter at «Biosin-tomta» ble etablert. Åbakk mener at utslipp fra tømmerlagringen må fanges opp før det renner til elva, og at det over tid har vært synlig film på vannet og dårlig lukt. Han er bekymret for fiskebestanden, fugler og bevere. Økt støybelastning kan ikke aksepteres. Støybildet på



eiendommen endres med værforholdene. Utslipp til luft vil føre til luktplager, og den samlede forurensningen vil kunne redusere verdien på fritidseiendommen.

Bergene Holm AS avd. Nidarå sin kommentar

BHN viser til dokumentasjon i søknaden som viser at det ved ikke forekommer utslipp som reduserer vannkvaliteten i området. BHN understreker også at søknaden som er til behandling ikke innebærer en økning av utslippskomponenter, og at status på utslippene vil være som tidligere. Endret støybilde som følge av landskapsendringer på andres eiendommer er utenfor BHNs kontroll.

Merknad fra Åmli kommune, i brev datert 8. mars 2024

Kommunen mener det er positivt med utslippstillatelse for BHN. Statsforvalteren bes vurdere om tiltak beskrevet i grunnforurensningsrapporten fremdeles er aktuelle. Det bør være fokus på å begrense faren for utslipp til vann. Statsforvalteren bes vurdere om det er anlegg i området som bør sikres med tanke på flomfare. Det er to kommunale grunnvannsbrønner i området.

Bergene Holm AS avd. Nidarå sin kommentar

BHN viser til at det ikke har vært endringer i driften som tilsier at undersøkelsene ikke lengre er representative. Ved etablering av nye tiltak på eiendommen, vil normale saksbehandlingsprosedyrer følges. BHN ser ikke at fremtidige forhold er relevante for denne utslippssøknaden, som kun forholder seg til eksisterende drift.

6.2 Oversendelse av utkast til tillatelse

Statsforvalteren oversendte utkast til tillatelse med tilhørende vilkår til BHN i brev den 7. oktober 2025.

Den 5. november ble utkastet drøftet mellom BHN og Statsforvalteren i et videomøte, og den driftsansvarlige oversendte sine kommentarer til utkastet i e-post datert 12. november. En kort oppsummering av kommentarene er gitt under, med en kort beskrivelse av hvordan Statsforvalteren i Agder har vurdert innspillene.

Driftstid:

BHN viser til at det i saksdokumentene er lagt noe ulike klokkeslet til grunn for driftstiden ved anlegget. De viser til at de i kommende utredninger for virksomheten vil legge til grunn mulig døgkontinuerlig drift på virkedager. Virksomheten viser til at konsekvensene ved eventuell økt driftstid må hensyntas gjennom oppfølging av tillatelsens grenseverdier for støy.

Statsforvalteren viser til at vi ikke har fastsatt vilkår i tillatelsen som begrenser driftstid på anlegget så lenge støygrensene overholdes, og vi har ingen øvrige kommentarer til merknaden.

Tillatelsens ramme:

BHN viser til at de ønsker å ha en ramme som åpner for en eventuell framtidig produksjonsøkning. Dette gjør at det ikke er nødvendig å søke om en utvidelse av tillatelsens ramme i løpet av kort tid. Virksomheten viser til at en økt produksjon ikke har noen negative konsekvenser annet enn mulig økt støybelastning, se eget punkt. Begrepet «ferdig produsert trelast» ønskes endret til «skurlast», som er et mer entydig begrep i bransjen.

Statsforvalteren har tatt BHN sitt innspill til følge og fastsatt rammen i henhold til BHN sitt forslag, jf. punkt 4.2.1.



Grenseverdi for oljeutskiller

BHN viser til at dere bruk av lokalene hvor oljeutskilleren er vesentlig forskjellig fra virksomheten Statsforvalteren har brukt som sammenligningsgrunnlag. En grenseverdi i tillatelsen lik 1/5 av tilsvarende grenseverdi i forurensningsforskriften virker urimelig med tanke på dagens bruk av anlegget og resipientens størrelse. Siden oljeutskilleren er installert i en vaskehall, vil noe olje være suspendert i vannet, og en grenseverdi på 10 mg/l vil trolig ikke kunne overholdes.

Statsforvalteren har tatt kommentaren delvis til etterretning og fastsatt grenseverdi i tillatelsen lik 25 mg/l. Se punkt 4.2.2.

Punktutslipp av støv

På bakgrunn av virksomhetens beliggenhet og fravær av klager på støvproblematikk, finner BHN det som urimelig med målekrav for utslipp av støv til luft fra avtrekksvifter. De ber om at vilkåret med grenseverdi tas ut, da det ikke fremstår som rimelig. Virksomheten har allerede avsug fra tørr bearbeiding av treprodukter, hvor støvet presses sammen med tørrflis til briketter eller flisballer. Virksomheten viser til at støvproblematikk skal inngå i deres miljørisikovurdering.

Statsforvalteren tar innspillet til etterretning. Vi ser at en spesifikk grenseverdi vil medføre en merutgift som ikke står i et hensiktsmessig forhold til en eventuell reduksjon av miljørisiko man vil kunne oppnå, og vi har derfor tatt bort vilkår om en konkret grenseverdi, men viser til at BHN har plikt til å ta belyse temaet på en relevant måte i sin internkontroll. Se punkt 4.2.3.

Lokaliteter registrert som mulig forurensset grunn:

BHN erkjenner ansvar for oppfølging av forurensset lokalitet på egen eiendom, men finner det urimelig at de skal gjennomføre undersøkelser på en naboeiendom hvor grunneier for lang tid tilbake har disponert bark etter eget ønske uten at BHN har vært involvert i lokaliteten.

Statsforvalteren tar innspillet til etterretning. BHN har redegjort for sin kjennskap til lokaliteten. Rapporten som ligger til grunn for registreringen viser også til at det med overveiende sannsynlighet er et rent barkdeponi uten risiko for andre forurensninger. Vi velger derfor å ta bort krav om tilstandsrapport for denne lokaliteten. Se punkt 4.2.4.

Støy:

BHN viser til at det er lite sannsynlig at standardbestemmelsene i veileder T-1442 vil kunne overholdes, selv med supplerende tiltak på lokaliteten. De ønsker at grenseverdiene som er lagt til grunn i reguleringsplanen for området også skal benyttes i utslippstillatelsen.

Statsforvalteren velger å ta BHN sitt innspill delvis til følge. Reguleringsplanens bestemmelser legger til grunn en støygrense på L_{den} 55 dB med en L_{5AF} lik 70 dB i natteperioden 23:00- 07:00, mens T-1442 viser til L_{den} 55 dB på dagtid og L_{AFmax} lik 60 db. Retningslinjen T-1442 skal alltid legges til grunn ved planlegging av ny bebyggelse, men Statsforvalteren kan som forurensningsmyndighet kan fastsette andre grenseverdier i tillatelser etter forurensningsloven. Målinger som ligger til grunn for verdien for L_{den} i periodene kveld og natt gis et tillegg på henholdsvis 5 og 10 dB. Vi mener derfor at reguleringsplanens bestemmelser samsvarer med T-1442 sine støygrenser for L_{den} . Vi velger imidlertid også å fastsette en grenseverdi for L_{AFmax} , men setter grensen til 70 dB. Se punkt 4.2.5.



7. Klagerett

Bergene Holm AS avd. Nidarå og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Statsforvalteren sender kopi av dette brevet med vedlegg til berørte i saken.

Med hilsen

Gunnar Ogwyn Lindaas (e.f.)
miljøverndirektør
Seksjon forurensning

Veronica Skjævestad
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse til Bergene Holm AS avd. Nidarå - Vilårsdel